

עטרת שלום

עלון שבועי שיעורי מוסדות קאמפוס בארה"ק, דה' ארזי הבירה 48 ירושלים
בנשיאות ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת כי תצא

בס"ד, עש"ק פרשת כי תצא
י' אלול תשע"ע - שנה א' גליון ל"ד

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

ירושלים	הרה"ג מוצי"ש	ר"ת
6:42	7:55	8:34
6:42	7:55	8:34
6:41	7:54	8:33
6:57	7:57	8:31

נא לטמור על קדושת הגליון

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הנדי: שבחכמה אתברירו. 'תצא' נומריקון ת' צ"א, בחינת תיקון ויחוד צ"א כל המדריגות עד אות ת' דרגה פחותה ונמוכה כמבואר ממרן הבעש"ט הקדוש (בעש"ט עה"ת בראשית אות כב). היינו דהצדיק יוצא למלחמת רשות לעשות תשובה ותיקון ויחוד על כל המצוות ומעשים טובים שלו עד הפחותה ביותר. וזהו 'על איביך' איביך בגי' ב"ם עה"כ, לרמוז על תורה ומצות, כש"כ 'ודברת בס' (דברים ו ז), וגם ב"ם ר"ת בראשית מאימתי תורה שבכתב ותורה שבע"פ, 'ונתנו הוי"ה אלהיך בידך ושבת שבויו' לתקן חסרון בתורה ומצות ומעשים טובים שלא עשאם בתכלית השלימות.

וממשיך התורה לומר איך הוא הדרך להגיע לזה 'וראית בשביה אשת יפת תאר' וגו', היינו דמבואר בשם מרן הבעש"ט הקדוש זלה"ה זי"ע (בעש"ט עה"ת בראשית אות קג) שאמר בשם הרמב"ן, כלל גדול בדרכי האדם להתנהג בהן בין בדבר מצוה בין בעסקיו, שיהיו כל מעשיו לשם שמים, לא להנאת עצמו, בהזדמן לו דבר אחד ונפשו חשקה לעשותו, ומסופק בו אם לעשותו או יחדל, תחלה יסיר מדבר זה כל צד הנאה שיש לו אם יעשה דבר זה, ואז כשיסיר מדבר זה הנאת ותועלת עצמו, אז ישכיל ויוכל לחשוב ולהבין בנקל באמיתית הדבר אם לעשותו או לאו.

וזה אומר התורה שלפעמים יראה לך המצות 'יפת תאר' שהוא בשלימות הגמור, ואינך יודע אם כן הוא האמת, אז אומר לך התורה 'והבאתה אל תוך ביתך וגלחתה את ראשה ועשתה את צפרניה' וגו' שתסיר מדבר הזה כל צד הנאה שיש לו אם יעשה דבר זה, 'ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים' שיעשה תשובה על המצות שלא עשאם בשלימות, 'ואחר כן תבוא אליה ובעלתה והיתה לך לאשה' אז תדע אם המצוות ומעשים טובים שלך הוא בשלימות הגמור.

(נאמרו בס"ש תשס"ח לפ"ק)

כי תצא למלחמה על איביך ונתנו הוי"ה אלהיך בידך ושבת שבויו (כא י).

פרש"י במלחמת הרשות הכתוב מדבר. והנראה לומר שאיתא בספר קדושת לוי (אבות פ"ב) מהגה"ק רבי לוי יצחק מבארדימשוב זלה"ה, על מאמר רבותינו ז"ל (ברכות לד:), מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין. ואומר שאין הכונה רק בתשובה על חטא דוקא, אלא כונתם גם על צדיק שאין בו שום חטא, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת קגג.) שיהיה האדם כל ימיו בתשובה, שחושב שעדיין לא התחיל לעבוד אותו ושלא קיים את המצוות בתכלית השלימות, וכזה צדיקים גמורים אינם עומדים, הגם שהוא צדיק גמור ועובד את השם בתורה ומצות ומעשים טובים, אך שאין לו בחינה זו של תשובה, שיהיה לבו נשבר וחלל בקרבו בתכלית להיות מכיר שפלות עצמו ע"ש.

וזהו איתא ג"כ בספר אמרי פינחס (שער ד שבת ומועדים אות צג) מהגה"ק רבי פינחס מקאריין זלה"ה, על מה שאנו אומרים בראש השנה 'ומלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון ויאמרו הנה יום הדין' (פיוט ונתנה תוקף מוסף דר"ה ויו"כ). שקשה מה המורא שלהם, הלא אין חוטאים ח"ו. אלא אומר שמרמוז על המלאכים הנבראים מעשיית המצוות ומעשים טובים שעושים בני אדם, ובראש השנה דנים אם עשו המצוות בשלימות כלי שום חסרון, וכשימצאו חסרים גם המלאכים הנבראים מהם חסרים, ולכן המלאכים יראים לראות אם יעשו תשובה על המצוות שעשו ויהיו ג"כ בשלימות.

וזה מה שמרמוז כאן רש"י, במלחמת הרשות הכתוב מדבר, היינו דמדובר כאן על צדיק שיוצא למלחמה לעשות תשובה על מצות ומעשים טובים, אם עשאם בשלימות לשמה בלי שום פניה.

וזהו כי תצא למלחמה' היינו דהרי 'כי' עה"א בגי' ל"ב נתיבות חכמה, בחינת תיקון ובידור כמ"ש בווה"ק (ח"ב

כי תצא למלחמה על איבך ונתנו הוי"ה אלהיך בידך ושבית שבינו (כא י.)

אפשר לומר דהנה 'שביו' ר"ת י"א ש'מים ב'סתר ו'בגלוי. היינו 'בסתר' הוא ברית מילה, ו'בגלוי' ברית תורה. בסוד (בראשית כה טו) ויעקב איש ת"ם ר"ת תורה מילה, כי שניהם נקשרים ביחד. 'למלחמה' שע"ז צריך האדם להלחם. ועוד י"ל 'שביו' מספר ש"ח מספר ר"ת של נ'פ"ש ר"ח נ'שמה ח"ה יחידה. היינו באיזה זכות יהיה בכחך להציל את נר"ן ח"י שלך, אם 'ושבת', שעשית תשובה. וכן מרמז 'ושבת' אתוון שב"ת, שעל ידי שמירת שבת תוכל להציל נרנח"י שלך מן היצר הרע. וזהו ג"כ מה שכתוב 'רק שבת'ו יתן' היינו שאם יקבל עליו לענג לשבת כראוי. או 'יתן ורפא ירפא' ר"ת מספר שם הוי"ה ברוך הוא. כי ה' חלקי הנפש מכוונים לשם הוי"ה ברוך הוא, ויחידה לקצו של יוד. וזה רפואת הגוף והנשמה.

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

כי תצא למלחמה על איבך ונתנו הוי"ה אלהיך בידך ושבית שבינו (כא י.)

אפשר לומר שזה איתא ממרן האר"ז ל' (שער הכוונות הרושי תפילת השהר ד"א) שצריך לכוון בפסוק 'ותח את ידך' (תהלים קמה טו) שהר"ת הוא שם פא"י, וס"ת הוא שם הת"ך, שהם שמות המשפיעים פרנסה. וזה איתא בזה"ק (ח"ג ערב) שעת אכילה שעת מלחמה. שצריך האדם לראות בשעה שאוכל כדי להחיות את נפשו, שיאכל כמו שצריך להתנהג איש הישראלי שיהיה בקדושה ובטהרה. וזה אמרו 'כי תצא' בגי' שמות פא"י הת"ך עם שני הכוללים. שהתורה מדבר משעת אכילה שאז 'למלחמה על איבך' שצריך לצאת למלחמה לאכול בקדושה ובטהרה. ואם יעשה כן 'נתנו הוי"ה אלוהיך בידך ושבית שבינו' תעלה ע"י אכילתך את הניצוץ שיש בהם, ויהיה נשפע עליך פרנסה בריחה.

(מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא)

לא תראה את חמור אחיך או שורו נפלים בדרך וזה העלמת מהם הקם תקים עמו (כב, א.)

הנה צריך האדם להתגלגל כמה פעמים עד שישלים נפשו, ויברר הניצוצין השייכים לחלק נשמתו. אבל בזכות שמושיב אבדה ממציאין לו מן השמים שימצא ג"כ אבדתו כמה ניצוצין שנאבדו בקליפה, הן על ידי עונו או מעגן הקדום שהוא שכירת הכלים, שכזכות השבת אבדה ימצא אבדתו גם כן. ועיקר טעם אבדה הסתלקות הדעת שנתעלם ממנו הדבר ונאבד, ועל ידי השבת אבדה בקיום העשה מחזיר הדעת לצדיק עליון, וזהו בקיום העשה. ובקיום לא תעשה מחזיר הדעת לכנסת ישראל ומקרב הגאולה, וזה יכוין בעת קיום מצוה זאת של השבת אבדה, להמתק דיני הגלות ולהמשיך הגאולה והדעת.

(אוצר החיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

כי יקרא קן צפור לפניך בדרך בקל עץ או על הארץ (כב ז.)

'בדרך' דא קריאת שמע, שאז זמן השראות השכינה. 'בכל עץ' דא דבורי תורה ותפלה ומצות של עץ החיים, וכל המשכות השכינה הוא על ידי התלבשות אור עליון בדיבור ואותיות, שיש בהם עולמות נשמות אלהות, כידוע לעובדי השם באמת אשר משתוקקים ליראתו ולתורתו ולעבודתו באמת יותר מכל הון דעלמא ומלהיות וכו'. וזהו 'כי יקרא קן צפור לפניך בדרך בכל עץ' גי' מספר כל הכ"ב אתוון אלף תצ"ה, שהם חיות האדם והשראות השכינה עליו. ובאמת כשהתנהג כך יתגברו עליו הרבה ויצערו אותו ויבזו אותו כמו שעשו להקדוש רבי לוי יצחק מבארדיטשוב וגם לרבתינו וכו' ועד היום. ואז עצה היעוצה 'או על הארץ' שיהיה שכן לעפר בחייו, וידבק במדותיו של הקב"ה שלש עשר מדות הרחמים, כמו שנתבאר בדברי רבינו תומר דבורה, בסוד י"ג פעמים א"ל מספר 'או על הארץ' שנעשה ממש שכן לעפר וסובל כל הרופין וגדופין, ואינו מרגיש כלל מרוב דביקתו ואהבתו ונועם וזיו וזהו תורה ותפלה, ושכינתו יתברך ששוכן בקרבו, אזי יזכה לבחינת הארות התפשטות הגשמייות בזיו השכינה.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

לא תחרש בשור ובחמור יחדו (כב י.)

מרמזו למוסר השכל, 'שור' מלולא כמו שאמרו חז"ל (במדר' כ ד) שור כחו

בלשונו. וכמ"ש 'ורב תבואת בכח שור' (משלי יד ד) ופירש שם רש"י על לומר הרבה הלכות ותורה, שזהו מלולא דשור מסמרא דטהרה, ומעשיו ועובדא שלו 'חמור' מעשים רעים דקליפה, ואז גם התורה שלו הולך לקליפות והוא חורש בשור וחמור.

(אוצר החיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה (כב יח)

אפשר לומר שזה ידוע שיש חמשים שערים, ובר ישראל צריך כל ימי חייו ללכת מדרגא לדרגא, משער לשער, עד שיבוא לשער החמשים, ואז יהיה חירות מיצר הרע הגדול, כדאיתא בחסד לאברהם (נהר י"ו) ע"ש. לזה כתיב 'גדלים' שתתגדל מדרגא לדרגא ומשער לשער, 'תעשה' ותתגדל עצמך עד 'לך' שער החמשים. 'על ארבע כנפות כסותך' שהוא ארבע חלקי נשמה נפש רוח נשמה חיה, שעד שם יכול בר ישראל לבוא, אבל לבחינת יחידה אי אפשר לשום נברא לבוא שם, כי אפילו משה רבינו לא היה יכול להשיג בחינה זו, ואחר ביאת משיח ישיג בחינה יחידה ג"כ כנודע, ואפשר ישיגו אז שאר בני ישראל ג"כ. 'אשר תכסה בה' שהוא עיקר האדם האמיתי, והגוף מתכסה בהם כנודע והבן.

(בן בית' מרבינו אליעזר צני מקאמרנא)

לנכרי תשיב ולא אחיך לא תשיב למען יברכך הוי"ה אלהיך בכל משלח ידך על הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה (כג כא.)

ודע שכל השפעות שמשפיעין לשרים ולקליפות, הוא על ידי ריבית, שנותנין להם שעיר המשתלח כדי לברר הנשמות וחיות שלהם, וכן השכינה גולה ומשפעת ללקט הנשמות, ולכן המצוה 'לנכרי תשיב' כדי שיקח ממנו תוספת, וכשלוקח התוספת מהקליפה, גורם שפע וברכה בשכליים הקדושים, וכל עיקר השפעות שמשפיע גם להם שפע, הוא כדי ליקח מהם התוספת, וכשזה נופל זה קם (פסחים מב), והמלוא לנכרי בריבית גורם קירוב הגאולה ושיבנה בית המקדש במהרה ובגלות. ראוי ליוהר לקיים מצוה זאת לשם מצות בוראנו, אבל לא לעשות לעצמו פרנסה מזה כמבואר בספר הקנה.

(אוצר החיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

ולך תהיה צדקה לפני הוי"ה אלהיך (כד יג.)

עיין ליקוטי תורה (תהלים עה"פ פור נתן לאבינונים). פור נתן לאבינונים פור ע"ה גימ' רפ"ה, להורות שלא יש כח להעלות מן הרפ"ת ניצוצין שנפלו אלא מי שעושה עצמו עני לפני הש"י, וזהו נתן לאבינונים למו שהוא עני נותן כח להעלותו, וכל זה בתנאי שיהיה בו מדת צדקה, שאם אין בו מדה זאת, גם הש"י לא יעשה עמו צדקה, אף שיהיה בו מצות אחרות, כי אין עבירה מכבה צדקה כמו שאין מכבה תורה (סוטה כא). כי אם נותן צדקה חרד נשמתו להעלות מן הרפ"ת, אבל אם לא יהיה בו צדקה, אפשר שלא יעלה אלא יתאחו בו הרע וישאר אף הוא שם, אבל למו שיש בו צדקה קרנו האור שלו תרום (תהלים קיב ט) שיתעלה למעלה עם האור לפני הש"י, וזהו 'ולך תהיה צדקה' אם יהיה לך מדת הצדקה, אזי אני מבטיח לך לפני ה' אלהיך שתתעלה מעלה מעלה אמן כן יהי רצון.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

לא תחסם שור בדישו (כה ד.)

אפשר לפרש על פי המבואר באור החיים משם מרן האר"י על פסוק 'לא תעשוק את רעך' (ויקרא י"ג), שהשפע אי אפשר ליורד אלא בשביל הבינונים, כי אם היה יורד על ידי הצדיקים, אי אפשר לעולם לקבל רוב טובה שהיה נשפע על ידי הצדיקים, וזהו כשאין העולם מתוקן אינם יכולים לקבל רוב טובה, אבל כשהעולם מתנהגת בצדק ויושר, השפע יורד על ידי הצדיקים, והעולם מקבלים רוב טובה' גי' יג"ל פז"ק (שהוא שם ה' של שם מ"ב בחינת צדיק) בגי' צדי"ק יהו"ה. וזהו 'לא תחסום שור' צדיק הדור אל תחסום אותו שלא ירד השפע בשבילו וזהו 'כדישו', כי כשהעולם זוכה נוזנין בשביל הצדיק את ואן [של בדישו], כמו רבי חנינא בן דוסא שכל העולם ניוזן בשבילו הגדול (תענית י).

(אוצר החיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב'
לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

דיני תפילין בפרטות. סימן כה

א. ציצית קודם לתפילין שמעלין בקודש. ולא יניח תפילין בלא ציצית אלא מדוחק:

זר זהב - ציצית קודם. כן הוא בזוהר (ח"ג במדבר קכ:), כי באמת באם בא לידו שתי מצות אין בהם דין קדימה, כי הוה זהיר במצוה קלה תנן (אבות פ"ב מ"א), ולא תנן תדיר קודם אלא בענין אחד ובמצוה אחת¹, כגון קידוש היום² וקריאת התורה³ וכיוצא, והקרבות הכהן הקרבנות שהם לו ענין אחד ומצוה אחת כדעת הרמב"ן (בהשגתו לספר המצוות להרמב"ם שרש פ"ג)⁴, אפילו לדעת הרמב"ם (שם) תמידן ומוספין דרכו להקריבן בענין אחד⁵, וכן דם חטאת קודם לעולה בשניהם שחוטין⁶, ובהכרח בקרבנות בעינין קדימה שהרי זה אומר שלי יקדים וזה אומר שלי יקדים ולכן תיקנו איזה קודם ולא חילקו בין אדם אחד לשני בני אדם, אבל לא מצינו שיהיה המצוה על בעל הבית להקדים אשם לשלמים או עולה לחטאת אלא מה שירצה יקדים, ולא מצינו בשני כריין דין קדימה למעשר על בכורים אלא יפריש מה שירצה. זה הכלל, אין דין תדיר אלא בענין אחד, קריאה וקידוש היום, ולא בענינים נפרדים, חוץ מקרבנות אצל כהן, ולכן בכאן איזה שירצה יקדים מן ההלכה, אבל לפי טעם פנימי שזה בא לתקן רוחו וזה בא לתקן נשמתו מעלין בקודש⁷, ולא יקלקל ויהפוך העולמות, וזה הטעם מעלין בקודש טעם מתוק ואמת להבאים בסוד השם⁸:

א. וז"ל הוזהר: בקדמיתא עובדא, בשעתא דבר נש קאים, בעי לדכאה גרמיה בקדמיתא, ולבתר יקבל עליה האי עול, לפרשא על רישיה פרישו דמצוה, לבתר יתקשר קשורא דיחודא דאינון תפילין, תפלה של ראש ושל יד, ולא תקנא לון בקשורא חדא בשמאלא ועל לבא, וכו' ע"ש. מובא בב"י בריש הסימן. אמנם שם לעיל מובא בזוהר וז"ל: לבתר דקם, עאל לבי כנישתא, מעטר בטוטפי, אתכסי בכיסויא דציצית. משמע דתפילין קודם, וכתב בזה בהגהות מהרח"ו אות ב' - לאו דוקא כי הציצית קודם. ובזוהר חי שם תירץ וז"ל: מעטר בטוטפי, כי לא היו הולכין בשוק בטלית גדול אלא בתפילין ובטלית קטן תחת בגדיו, ובבית הכנסת היו מתעטפין בטלית גדול אתכסי בכיסויא דמצוה. ע"ע בזה בנצוצי אורות שם אות ב', עטרת צבי ריש פרשת ואתחנן, דמשק אליעזר במדבר שם. ובשה"כ ענין ציצית דרוש ב' כתב וז"ל: לכן צריך להקדים ולהניח הציצית קודם התפילין ואפילו הטלית הגדול של העיסוף לסיבה הנזכר, הפך סברת קצת המקובלים המניחים התפילין קודם הציצית הגדול אחר שהניחו ציצית קטן, ומל"ש שאין לעשות כדברי האחרים האומרים שהתפילין קודמין לכל בחי' הציצית, ומי שיעיין בס' הוזהר ימצא האמת כדברינו.

ב. בנמוקי יוסף בהלכות ציצית (דף יב.) כתב: דמצות ציצית ששקולה כנגד כל המצות ראוי להקדים, ועוד שהיא תדירה יותר שנוהגת בין בחול בין בשבת וז"ל, ותדיר ושאינו תדיר תדיר קודם, וכן מצאתי לה"ר יונה בספר היראה. מובא בב"י בריש הסימן, וכו' בשו"ע הרב ס"ב ועיין בספר חקרי הלכה מה שדן בדברי רבינו בזה.

ג. ברכות נא: - תנו רבנן דברים שביין בית שמאי ובית הלל בסעודה, בית שמאי אומרים מברך על היום ואחר כך מברך על היין שהיום גורם ליין שיבא וכבר קדש היום ועדיין יין לא בא, ובית הלל אומרים מברך על היין ואחר כך מברך על היום שהיין גורם לקדושה שתאמר, דבר אחר ברכת היין תדירה וברכת היום אינה תדירה תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם. פסחים קיד. סוכה נו. זבחים צא.

ד. מגילה כט: - ראש חדש טבת שחל להיות בחול, אמר רבי יצחק קרו תלתא בראש חדש וחד בחנוכה, ורב דימי דמן חיפא אמר קרו תלתא בחנוכה וחד בראש חודש, אמר רבי מני כוותיה דרבי יצחק נפחא מסתברא דתדיר ושאינו תדיר תדיר קודם.

ה. רבינו ב'אוצר החיים' שבסוף ספר נתיב מצותיך במ"ע שלא נמנו אות כז, הביא בקיצור את המחלוקת בין הרמב"ם להרמב"ן, וז"ל:

מעשה אבות

מוציא שפתיך תשמר (כג כד).

פעם אחת התפלל מרן הבעש"ט הקדוש עם התלמידים שלו בראש השנה כדרכם בקודש, ונפל ביקסע [קופסה] של המאבאק מאחד התלמידים, והטה את עצמו, והגביהו בתוך התפילה. והשני ראה כל זאת, והתרעם מאוד על זה, הייתכן להפסיק בתוך התפילה כדי לשאוף מאבאק. ומחמת התרעומת הזאת, גרם שנפסק מיתה רחמנא ליצול, על הצדיק ההוא.

ומרן הבעש"ט ראה כל זאת, ועלה בעליות נשמתו לפני הבית דין צדק של מעלה, ומען הרבה על הצדיק הזה, ולא הועיל כלום. עד שבליל הושענא רבה, עלה בכוח תפילתו עד למעלה ראש, ופעל, שבאם אותו המקטרג בעצמו ימצא לו זכות, יפטר מהדין.

ונכנס מרן לבית מדרשו, ומצא את אותו התלמיד שעוסק בתיקון של הלילה, ונמל מרן המוחין ממנו ולא יכול לעסוק עור. והלך אנה ואנה לחשוב ברוממות אל ובייחודים כדרך הצדיקים, ונפל במחשבתו: מפני מה נתגלה ברור האחרון הזה עשב המאבאק לעשן ולהריח, והסכים בדעתו, שזה מחמת שיש כמה נשמות זכות ויקרות וניצוצין יקרים, ואי אפשר להעלותם אלא בדרך ריח טוב. והסכים בדעתו לשאול את מרן על זה, כי בהושענא רבה היה דרך מרן שהיה בדיחא דעתיה, ועל שאלות של כל הללי דעלמא היה משיב, הן בפשט ובחריפות, וברוח הקודש ובסודות, ובמילי דעלמא.

ובבוקר שאל התלמיד הזה את מרן. ואמר לו מרן: אמור אתה. והיה משיב לו כנ"ל, ובין כך עלה במחשבה לפניו תירוץ על חבירו, שהפסיק בתפילה בשביל המאבאק, כי אולי היה בו איזה דבר יקר. ואמר לו מרן: אמור שאר דברים שבמחשבתך. וספר לו הכל, אך שהיה מתרעם על חבירו תחילה, וכעת ניחא לו. והגיד לו מרן כל הנ"ל, והוכיח אותו מרן, שלא יהשוד עוד את חבירו, אלא 'הווי דן את כל האדם לכף זכות' (אבות א.ו.).

מעשה השם מרבינו מהרי"א מקאמרנא

רבינו משה [הרמב"ם ספה"מ שרש יב], מנה מצוה על הכהנים, שיעשו מעשה חטאת, מעשה עולה, מעשה שלמים, מעשה מנחה, [לארבעה מ"ע]. ורבינו הקדוש [הרמב"ן שם בהשגות] סליק כל זה, וכללו במצוה אחת על הכהנים, שיעבדו במקדש בכל עבודת הקרבנות, שנאמר (במדבר יח ז) ועבדתם עבודת מתנה אתן את כהונתכם. ועיין שם באריכות מה שהשיג רבינו על דברי הרמב"ן.

ג. מקור הדין של תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם, ילפינן בגמ' זבחים פט. כל התדיר מחבירו קודם את חבירו, התמידין קודמין למוספין, מוספי שבת קודמין למוספי ר"ח, מוספי ר"ח קודמין למוספי ר"ה, שנאמר (במדבר כח כג) מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד תעשו את אלה, ע"ש בגמ' שהוא ענין אחד.

ד. זבחים פט. - כל המקודש מחבירו קודם את חבירו דם החטאת קודם לדם העולה מפני שהוא מרצה, רש"י - אם שניהן שחוטין ועומדין לזרק.

ה. כדאיתא בפע"ח שער התפלה פ"ח - ואחר כך ע"י ציצית וברכתה, נעשים מוחין דיצירה, [דהיינו רוח שהוא יצירה] וכו'. וע"י תפילין של יד, נעשים מוחין דבריאה, [דהיינו נשמה שהוא בבריאה] וכו' ע"ש. ועיין בדברי הרמ"א ס"א ובט"ז סק"א.

ט. לפי מש"כ רבינו מתורץ קושיית השאגת אריה סימן כ"ח והדגול מרובה, שהקשו דאדרבה כל המקודש מחבירו קודם את חבירו, ולטעם זה אתי שפיר. וכעין זה כתב הביאה"ל בריש הסימן וז"ל: שמעלין בקודש - על האדם קאי שצריך לילך מדרגא לדרגא ולהתעלות בקדושה כי מתחלה הוא רק מכסה את עצמו בכיסוי של מצוה וע"י התפילין הוא מקשר את עצמו בקשר היחוד והקדושה [א"ר והגר"א, וכווננו בזה לתרץ קושיית השאגת אריה והדגול מרובה], ע"ל. ומיהו לשיטת רבינו דבשני ענינים ליכא קדימה בל"ז אתי שפיר קושייתם.

הרה"ק רבי פנחס ב"ר אברהם אבא שפירא מקאריץ זי"ע י' אלול תקנ"א

תולדותיו

הרה"ק רבי פנחס מקאריץ נולד בשנת תפ"ה לאביו הרה"ק רבי אברהם אבא שפירא, ולאמו מרת רחל שיינדל שרה, ונקרא שמו בישראל ע"ש זקינו אבי אביו הרה"ק רבי פנחס מגיד מישרים בשקאלוב בן רבי משה בן רבי שלמה אב"ד סטאנוב בן הגה"ק רבי נתן נטע שפירא מקראקא בעל המגלה עמוקות זי"ע, אחת ממשפחות המיוחסות והמפוארות בישראל. ומסופר על אודות הזכות שזכה אביו להוליד בן קדוש, שפעם אחת בדרכו לילך בבוקר לתפילת שחרית בבית המדרש פגע בו ערל אחד ובידו חתיכת זהב, ובידעו את יושרו הציע לו שיקנה אותו במחיר הקרן מאשר למכרו לסוחרים אשר העלולים לרמותו, אך יהודי חסיד כר' אברהם אבא שנהג שלפני התפילה לא להוציא הגה מפיו ועכו"כ בעיניו מסחר רמז לו שישב אליו לאחר זמן, אך בינתיים מכר הערל את חתיכת הזהב לאיש אחר, באותו הלילה בא אליו אביו ר' פנחס בחלום ואמר לו שדבריו עשו בשמים רושם גדול ובזכות זה עתיד לילד לו בן שיאיר את העולם, ומסופר עוד שכשאמו היתה הרה ובאחד הימים פרצה שריפה וכילתה כל רכושם ומיאנה להינחם לא על אובדן רכושם אלא על שריפת מגילת היוחסין המפוארת, ניחם לה בעלה בהפטירה אליה בנו אשר עתיד לילד לנו ממנו יתחיל יחוס גדול וחשוב, בהגיעו לפרקו נשא את הרבנית הצדקנית מרת טריינא בת רבי יונה וויל מסלאוויטא מבני היכלא דמרן הבעש"ט זי"ע, במגיפה שהיה בשנת תקכ"ח נפטרה על פניו זוגתו הרבנית והשאירה אחריה בנים יתומים, אז נשא בזווי"ש את הרבנית מרת יוטא ע"ה.

התקרבותו להבעש"ט

רבינו בהיותו גר בעיר מירפאלי נתוודע לאור הגדול הבוקע מעיר מעזיבוז מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב זי"ע, וינק ממנו הרבה תורה וחכמה ונהיה לאחד מגדולי תלמידיו מגדולי מעתיקי השמועה, והיה נוסע אליו מפעם לפעם לקנות ממנו תורה ועבודה ויראת השם, ואמר על עצמו שמיום שהייתי אצל הבעש"ט עזר אותי השי"ת על דרך האמת, וכן העיד על עצמו שפעם הייתי מתפלל ושיני נשרו מפי אבל עדין לא היתה זאת באמת ועכשיו הוא באמת. רבינו עבר להתגורר בעיר פולנאה ושם שימש כמלמד דרדקי ושם נתוודע

לאחד מגדולי תלמידי הבעש"ט רבי לייב המוכיח מפולנאה, אשר רבי לייב התפעל ג"כ מגודל חריפותו של רבינו ואמר עליו שרוח אלקים דבר בו, ופעם כשנפלה דלת על רבינו ומחץ אותו כמעט עד למות בכה רבי לייב ואמר רבונו של עולם אם תשיב את נשמתו של אברך זה הנני מבטיח לך ממנו הרבה נחת, אחי"כ קבע רבינו את איתן מושבו בעיר קאריץ.

וכך כתב רבינו הקדוש מהרי"א מקאמרנא זי"ע"א, היה מעשה שהגאון הקדוש רבי יעקב שמשון [משפישטוקע] כשהיה בארץ הקדושה, ראה השכינה בדמינו דמות אשה בוכה ומצטערת על בעל נעוריה, שהיה לה בעל ומת, והקיץ משנתו, ואמר לחבריו אין בעולם כעת מי שיהיה בעלה דמטרוניתא חיה דאצילות אלא הקדוש רבי פנחס מקאריץ, ובודאי נסתלק בלילה ההוא, וקרע ובירך, ובכה הרבה בכיות, שהיה רבו, ואחר זמן נודע שנתאמתו דברים אלו מכוין באותו לילה. (נתיב מצותיך נתיב היחוד שביל הרביעי)

התגלותו

לפני הסתלקותו של מרן הבעש"ט שאל אותו תלמידו הרה"ק רבי דוד היילפרין מאוסטראה: רבי אל מי נפנה, השיב לו הבעש"ט: אל המגיד ממעזריטש ואל רבי פנחס מקוריץ, ומאחרי הסתלקות הבעש"ט נעשה חצירו וביתו מקום אשר רבים נהנו ממנו עצה ותושיה דרך ועבודה ביראת ה' ע"פ דרכו ושיטתו הקדושה וביחוד עבד על מידת האמת כידוע, וגדולי תלמידי הבעש"ט שבחו אותו, הרה"ק המגיד ממעזריטש קרא עליו הפסוק (משלי טז יד) חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה, הרה"ק רבי חיים מקרסנא אמר עליו רבי פנחס הוא הגדול וחד בדרא, הרה"ק המאור עינים כינהו הפילוסוף האלוקי, רבי לייב שרה"ס אמר עליו רבי פנחס הוא המוח של העולם יחיד בדור, הרה"ק רבי זושא מאניפלאי רבי פנחס הוא הלב של העולם, הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק אמר עליו ראית פניו של רבי פנחס היא סגולה ליראת שמים, הרה"ק רבי זאב מזיטאמיר אמר עליו דבריו הקדושים של רבי פנחס הם משורש דעת הנעלם מוחא סתימאה דלא איתידיע, הרה"ק רבי נחמן מברסלב אמר עליו רבי פנחס היה חד בדרא אשרי עין ראתהו,

הרה"ק רבי יעקב שמשון משפישטוקע אמר עליו אין בדור הזה מי שהוא בבחינת בעלה דמטרוניתא דאצילות אלא רבי פנחס, הרה"ק רבי יעקב יוסף מפולנאה מיום שנסתלק הבעש"ט לא ראיתי מי שמתפלל כמוהו. לאחר זמן עבר רבינו לעיר הגדולה והמפורסמת אוסטראה שם נתקבל באהבה ובחיבה גדולה בקרב תושבי העיר, וקבע את משכנו בבית הכנסת של הצדיק רבי יוזפא, ומשם הפיץ את תורתו ושמה נתלקטו אליו גדולי תלמידיו, והיה מיווד עם הרה"ק רבי ייבי המגיד באוסטראה, שמה שלחו לו את הרה"ק רבי ברוך ממעזבוז אחרי שנתייחס מאביו בעודו בילדותו, והוא אשר גידלו וחנכו עד שגדל לאילנא רברבא בישראל וממנו קיבל רוב חכמתו, רבים נהרו אליו להיפקד אצלו בדבר ישועה ורחמים עד שאמר עליו תלמידו ר' שלמה מהאיסיין אנשי הבעש"ט אמרו אם אין מהאריז"ל מופתים רק מה שכתוב בשבחי אנו ראינו מן הבעש"ט יותר, ואני אומר אם אין מהבעש"ט רק מה שמספרים ממנו אני ראיתי מרבי פנחס רק בענין קדחת יותר.

הסתלקותו

בסוף ימיו התחיל רבי פנחס בהכנות להעלות ולכוון את ארץ הצבי ארץ הקודש, ונסע דרך הערים אשר ישבו שם תלמידיו ליפרד מהם, ובכל מקום ומקום שהגיע באו כולם לקבלו וליפרד ממנו, ובאמצע הדרך בהגיע לעיר שפטיווקא מקום מושב בנו רבי יהודה מאיר הכביד עליו חוליו, וביום העשירי לחודש אלול תקנ"א עלתה נשמתו הטהורה לגנוי מרומים, ונטמן בבית החיים בשפטיווקא, וכה נחרת על מצבתו: פ"נ נפש אדוננו זוהר טמיר כפנחס בן יאיר רוח אפינו מורינו ורבינו רבי פנחס ב"מ אברהם שפירא גודר גדר עומד בפרץ תהילתו מלאה ארץ נשמתו יצאה בטהרה ע"ש נקבר בקבורה יו"ד אלול לפרט הקבר אשר איש אלקים נקבר בו.

יוצא חלציו: רבי יהודה מאיר משפטיווקא, רבי משה מסלאוויטא, רבי אליהו מווישוויץ, רבי יעקב שמעון מזאסלאב, רבי יצחק יחזקאל מאוסטראה, הרבנית מרת רחל שינדיל שרה אשת רבי שמואל מקאלניבלאט. תלמידיו מ"מ היו: הרה"ק רבי רפאל מברעש"ד, והרה"ק רבי בנימין זאב מבלאטא, נדפס ממנו תורות ועובדות ע"י תלמידיו בשם 'אמרי פנחס'.